

**МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ
(Мінекономіки)**

Н А К А З

04 травня 2022 року

№ 1111-22

Київ

**Про затвердження професійного
стандарту “Еколог”**

Відповідно до пунктів 27, 28 Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31 травня 2017 року № 373 (зі змінами),

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити професійний стандарт “Еколог”, що додається.
2. Директорату зайнятості та трудової міграції передати затверджений професійний стандарт “Еколог” Національному агентству кваліфікацій для реєстрації.

**Перший віце-прем’єр-міністр України –
Міністр**

Юлія СВИРИДЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства економіки України

04 травня 2022 року № 1111-22

**Професійний стандарт
„Еколог”**

1. Загальні відомості професійного стандарту

1.1. Основна мета професійної діяльності

Забезпечення природоохоронної діяльності та збалансованого природокористування.

1.2. Назва виду економічної діяльності, секції, розділу, групи та класу економічної діяльності та їхній код (згідно з Національним класифікатором України ДК 009:2010 „Класифікація видів економічної діяльності”)

Секція М	Професійна, наукова та технічна діяльність	Розділ 74	Інша професійна, наукова та технічна діяльність	Групи 74.9	Інша професійна, наукова та технічна діяльність, н.в.і.у.
--------------------	--	---------------------	---	----------------------	---

1.3. Назва виду професійної діяльності та її код (згідно з Національним класифікатором України ДК 003:2010 „Класифікатор професій”)

Розділ	Клас	Підклас
2	221	2211
Професіонали	Професіонали в галузі наук про життя та медичних наук	Біологи, ботаніки, зоологи та професіонали споріднених професій

1.4. Назва професії (професійна назва роботи) та її код (згідно з Національним класифікатором України ДК 003:2010 „Класифікатор професій”)

2211.2. Еколог.

1.5. Узагальнена назва професії

Еколог.

1.6. Професійна кваліфікація

Еколог.

Еколог II категорії.

Еколог I категорії.

Провідний еколог.

Незалежно від професійної кваліфікації еколог повинен володіти всіма компетентностями, визначеними у п.5. цього професійного стандарту.

1.7. Назва типових посад

Еколог.

Еколог II категорії.

Еколог I категорії.

Провідний еколог.

1.8. Місце професії (посади, професійної назви роботи) в організаційно-виробничій структурі підприємства (установи, організації)

Робоче місце еколога: підприємства, установи та організації, їх філії та представництва чи об'єднання, окремі виробництва, інші господарські об'єкти.

Еколог працює під керівництвом керівника структурного підрозділу.

1.9. Умови праці

Тривалість робочого часу та відпочинку встановлюється відповідно до діючого законодавства, колективного договору, правил внутрішнього трудового розпорядку.

Відпустки надаються згідно з діючим законодавством, колективним договором, графіками надання відпусток.

1.10. Умови допуску до роботи за професією

Еколог: Наявність диплома про вищу освіту другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 101 „Екологія”, без вимог до стажу роботи.

Еколог II категорії: Наявність диплома про вищу освіту другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 101 „Екологія”, стаж роботи на посаді еколога не менше, ніж 1 року.

Еколог I категорії: Наявність диплома про вищу освіту другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 101 „Екологія”, стаж роботи на посаді еколога не менше, ніж 3 роки.

Провідний еколог: Наявність диплома про вищу освіту другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 101 „Екологія”, стаж роботи на посаді еколога не менше, ніж 5 років.

1.11. Документи, що підтверджують професійну та освітню кваліфікації, їх віднесення до рівня НРК

Диплом магістра за спеціальністю 101 „Екологія” (7 рівень НРК).

2. Навчання та професійний розвиток

2.1. Первинна професійна підготовка (назва кваліфікації)

Навчання проводиться в закладах вищої освіти для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 101 „Екологія” галузі знань 10 „Природничі науки”.

2.2. Підвищення кваліфікації без присвоєння нового рівня освіти (назва кваліфікації)

Законодавством передбачене обов'язкове підвищення кваліфікації в межах вимог до професії без присвоєння нового рівня освіти не рідше, ніж один раз на п'ять років.

2.3. Перепідготовка (назва кваліфікації)

Перепідготовка на другому (магістерському) рівні вищої освіти для здобуття ступеня магістра зі спеціальності 101 „Екологія”, на основі ступеня магістра, здобутого за іншою галуззю знань.

3. Нормативно-правова база, що регулює відповідну професійну діяльність

Водний кодекс України.

Кодекс України про надра.

Лісовий кодекс України.

Закон України „Про охорону навколишнього природного середовища”.

Закон України „Про екологічний аудит”.

Закон України „Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року”.

Закон України „Про стратегічну екологічну оцінку”.

Закон України „Про оцінку впливу на довкілля”.

Закон України „Про охорону атмосферного повітря”.

Закон України „Про Червону книгу України”.

Закон України „Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності”.

Закон України „Про відходи”.

Закон України „Про державний контроль за використанням та охороною земель”.

Закон України „Про тваринний світ”.

Закон України „Про рослинний світ”.

Закон України „Про пестициди і агрохімікати”.

Закон України „Про приєднання України до Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення”.

Закон України „Про природно-заповідний фонд України”.

Постанова Кабінету Міністрів України від 19.04.2017 № 275 „Про затвердження Положення про Державну екологічну інспекцію України”.

4. Загальні компетентності

Умовні позначення	Загальні компетентності
ЗК 1	Здатність до роботи в команді
ЗК 2	Здатність міжособистісної взаємодії та спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня
ЗК 3	Здатність приймати обґрунтовані рішення
ЗК 4	Здатність відповідально ставитися до своїх обов'язків
ЗК 5	Здатність мотивувати людей до досягнення спільної мети
ЗК 6	Здатність попереджати та розв'язувати конфлікти
ЗК 7	Здатність пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
ЗК 8	Здатність до навчання упродовж життя

5. Перелік трудових функцій (умовні позначення трудових функцій)

Умовне позначення	Трудові функції	Професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій)	Умовне позначення
А	Формування запитів і визначення дій, що забезпечують виконання норм і вимог екологічного законодавства	Здатність застосовувати нормування антропогенного навантаження на довкілля	А.1
		Здатність визначати дії, що забезпечують виконання вимог екологічного законодавства України	А.2
		Здатність оцінювати поточний стан навколишнього середовища та виправдані альтернативи планованої діяльності	А.3
		Здатність проводити контроль щодо додержання вимог природоохоронного законодавства у процесі господарської та іншої діяльності	А.4
Б	Оцінювання, прогноз впливу техногенних об'єктів і господарської діяльності на довкілля з метою обрання оптимальної стратегії природокористування	Здатність оцінювати наслідки планованої діяльності для довкілля та застосовувати основи моніторингу	Б.1
		Здатність застосовувати новітні принципи та методи захисту навколишнього середовища	Б.2
		Здатність вибирати оптимальну стратегію господарювання та/або природокористування в залежності від екологічних умов	Б.3
		Здатність оцінювати та прогнозувати вплив виробництва на стан навколишнього середовища	Б.4
В	Оцінювання екологічних	Здатність оцінювати та виявляти ризики, пов'язані з виробничою діяльністю	В.1

	ризиків за умов недостатньої інформації та суперечливих вимог	Здатність прогнозувати непередбачувані екологічні ситуації та розробляти оптимальні шляхи їх упередження	B.2
--	---	--	------------

6. Опис трудових функцій (трудова функція; предмети і засоби праці (обладнання, устаткування, матеріали, продукти, інструмент (за потреби); професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій), знання, уміння та навички)

Трудові функції	Професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій)	Предмети та засоби праці (обладнання, устаткування, матеріали, продукти, інструмент)	Знання	Уміння та навички
A. Формування запитів і визначення дій, що забезпечують виконання норм і вимог екологічного законодавства	A.1. Здатність застосовувати нормування антропогенного навантаження на довкілля	Персональний комп'ютер, принтер, сканер, телефон, доступ до мережі Інтернет	A1.31. Принципи функціонування екологічного моніторингу, новітні методи та інструментальні засоби екологічних досліджень A1.32. Основи нормування антропогенного навантаження на навколишнє природне середовище A1.33. Перелік та зміст основних чинних нормативних документів щодо відповідності стану довкілля санітарно-гігієнічним показникам	A1.U1. Обирати оптимальні методи та інструментальні засоби для проведення досліджень, збору та обробки даних A1.U2. Застосовувати чинні санітарно-гігієнічні (та/або екологічні) нормативи щодо оцінки стану компонентів довкілля A1.U3. Аналізувати та оцінювати індикатори якості довкілля відповідно чинних санітарно-гігієнічних (та/або екологічних) нормативів щодо оцінки стану компонентів довкілля A1.U4. Здійснювати лабораторні вимірювання (випробування) щодо оцінки якості довкілля

	<p>A2. Здатність визначати дії, що забезпечують виконання вимог екологічного законодавства України</p>	<p>Персональний комп'ютер, принтер, сканер, телефон, доступ до мережі Інтернет</p>	<p>A2.31. Організаційно-правові основи охорони навколишнього природного середовища в Україні A2.32. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища в Україні</p>	<p>A2.У1. Формувати запити та визначати дії, що забезпечують виконання норм і вимог екологічного законодавства A2.У2. Надавати приписи щодо усунення виявлених порушень вимог законодавства та здійснення контролю за їх виконанням</p>
	<p>A3. Здатність оцінювати поточний стан навколишнього середовища та виправдані альтернативи планованої діяльності</p>	<p>Персональний комп'ютер, принтер, сканер, телефон, доступ до мережі Інтернет</p>	<p>A3.31. Основи екологічного моніторингу, сучасні лабораторні методи досліджень довкілля A3.32. Законодавче регулювання та практичні аспекти проведення процедури оцінки впливу на довкілля</p>	<p>A3.У1. Оцінювати показники стану довкілля за результатами екологічного моніторингу сучасними методами лабораторних досліджень A3.У2. Оцінювати виправдані альтернативи планованої діяльності суб'єктів господарювання A3.У3. Аналізувати звіт і висновок із оцінки впливу на довкілля; проведення досліджень, збору та обробки даних</p>
	<p>A4. Здатність проводити контроль щодо додержання вимог природоохоронного законодавства у процесі господарської та іншої діяльності</p>	<p>Персональний комп'ютер, принтер, сканер, телефон, доступ до мережі Інтернет</p>	<p>A2.31. Організаційно-правові основи охорони навколишнього природного середовища в Україні</p>	<p>A4.У1. Проводити перевірки (у тому числі документальні) із застосуванням інструментально-лабораторного контролю A4.У2. Складати відповідно до законодавства акти за результатами здійснення державного нагляду (контролю) за</p>

				<p>додержанням вимог природоохоронного законодавства України</p> <p>A4.U3. Скласти протоколи про адміністративні правопорушення та розглядати справи про адміністративні правопорушення, накладати адміністративні стягнення у випадках, передбачених законом України</p> <p>A4.U4. Пред'являти претензії про відшкодування шкоди, збитків і втрат, заподіяних державі внаслідок порушення законодавства з охорони навколишнього природного середовища України, та розраховувати їх розмір, звертатися до суду з відповідними позовами</p> <p>A4.U5. Уживати в установленому порядку заходів досудового врегулювання спорів, виступає позивачем і відповідачем у судах</p>
<p>Б. Оцінювання, прогноз впливу техногенних об'єктів і господарської діяльності на довкілля з метою обрання оптимальної стратегії природокористування</p>	<p>Б1. Здатність оцінювати наслідки планованої діяльності для довкілля та застосовувати основи моніторингу</p>	<p>Персональний комп'ютер, принтер, сканер, телефон, доступ до мережі Інтернет, обладнання постів спостереження та лабораторій, що проводять аналізування зразків визначення</p>	<p>Б1.31. Основні екологічні закони, правила та принципи охорони довкілля та природокористування</p> <p>Б1.32. Основи моніторингу довкілля</p>	<p>Б1.U1. Проводити пошук інформації з використанням відповідних джерел для прийняття обґрунтованих рішень</p> <p>Б1.U2. Виявляти фактори, що визначають формування ландшафтного та біологічного різноманіття</p> <p>Б1.U3. Аналізувати вплив планованої діяльності на компоненти довкілля (водні, ґрунтові, атмосферні, ресурси, ландшафтне та біологічне</p>

		певних сполук у компонентах довкілля		різноманіття, клімат) Б1.У4. Проводити моніторинг екологічних показників діяльності підприємства та формування наочної інформації для керівництва та працівників Б1.У5. Застосовувати програмні засоби, ГІС-технології та ресурси Інтернету для інформаційного забезпечення екологічних досліджень
Б2. Здатність застосовувати новітні принципи та методи захисту навколишнього середовища	Персональний комп'ютер, принтер, сканер, телефон, доступ до мережі Інтернет		Б2.31. Основні теоретичні та практичні проблеми в екології, що необхідні для аналізу і прийняття рішень у сфері охорони довкілля та оптимального природокористування Б2.32. Методи та інструментальні засоби екологічних досліджень	Б2.У1. Впроваджувати природоохоронні заходи та проекти Б2.У2. Організовувати лабораторні дослідження якості компонентів довкілля Б2.У2. Розробляти інвентаризацію відходів, паспортів на кожен вид відходу, реєстрової карти об'єкта утворення відходів Б2.У3. Оформляти дозволи на поводження з відходами
Б3. Здатність вибирати оптимальну стратегію господарювання та/або природокористування в залежності від екологічних умов	Персональний комп'ютер, принтер, сканер, телефон, доступ до мережі Інтернет		Б3.31. Цілі сталого розвитку Б3.32. Основи еколого-інженерного проектування та еколого-експертної оцінки	Б3.У1. Розробляти та реалізовувати проекти, направлені на оптимальне управління та поводження з виробничими та муніципальними відходами Б3.У2. Оформляти дозвільні документи та забезпечувати дотримання їх вимог Б3.У3. Реалізувати комплексні природоохоронні заходи
Б4. Здатність оцінювати та прогнозувати вплив	Персональний комп'ютер, принтер, сканер,		Б4.31. Сучасні методи обробки та інтерпретації інформації	Б4.У1. Прогнозувати вплив технологічних процесів і виробництв на навколишнє середовище

	виробництва на стан навколишнього середовища	телефон, доступ до мережі Інтернет, папір, канцтовари, спецодяг, спецвзуття, засоби індивідуального захисту, спеціальне програмне забезпечення, інструментальні засоби оцінки параметрів якості довкілля	Б4.32. Основи виконання екологічних досліджень та еколого-експертної оцінки впливу на довкілля	Б4.У2. Формувати та надавати статистичну звітність у сфері охорони довкілля
В. Оцінювання екологічних ризиків за умов недостатньої інформації та суперечливих вимог	В1. Здатність оцінювати та виявляти ризики, пов'язані з виробничою діяльністю	Персональний комп'ютер, принтер, сканер, телефон, доступ до мережі Інтернет, папір, канцтовари, спецодяг, спецвзуття, засоби індивідуального захисту, спеціальне програмне забезпечення	В1.31. Методи відбору проб і збору даних В1.32. Прикладні комп'ютерні програми для роботи з електронними таблицями: найменування, можливості та порядок роботи в них В1.33. Принципи визначення та розрахунку екологічних ризиків	В1.У1. Готувати звіти про виконані природоохоронні заходи та проекти В1.У2. Обробляти дані моніторингу та вимірювань для оцінки результатів екологічної діяльності установи В1.У3. Проводити внутрішній аудит системи екологічного менеджменту В1.У4. Використовувати інструментальні засоби статистичного аналізу баз даних для зберігання, систематизації та обробки інформації про результати моніторингу, вимірювань, оцінки екологічної ефективності та внутрішніх аудитів системи екологічного менеджменту В1.У5. Оцінювати потенційний вплив техногенних об'єктів і господарської діяльності на довкілля

	В2. Здатність прогнозувати непередбачувані екологічні ситуації та розробляти оптимальні шляхи їх упередження	Персональний комп'ютер, принтер, сканер, телефон, доступ до мережі Інтернет	В2.31. Основні принципи та правила проведення екологічного аудиту В2.32 Екологічні цілі та значущі екологічні аспекти підприємства В2.34. Методи оцінки екологічної ефективності діяльності підприємства В2.34. Нормативні правові акти у сфері охорони навколишнього середовища	В2.У1. Відстежувати прогрес у досягненні зобов'язань екологічної політики та екологічних цілей підприємства В2.У2. Застосовувати методи управління якістю вимірювань В2.У3. Аналізувати результати моніторингу та вимірювань В2.У4. Оцінювати екологічну ефективність діяльності підприємства В2.У5. Виявляти та коригувати виявлені невиконання організацією вимог нормативно-правових актів, стандартів організації, договірних зобов'язань у галузі охорони навколишнього середовища; В2.У6. Оцінювати екологічні ризики за умов недостатньої інформації та суперечливих вимог В2.У7. Оптимізувати стратегію господарювання в залежності від екологічних умов
--	---	---	---	---

7. Дані щодо розроблення та затвердження професійного стандарту

7.1. Розробник професійного стандарту

ДЗ „Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління”.

Учасники робочої групи:

Бондар О. І. – д.б.н., професор, член-кореспондент НААНУ, ректор ДЗ „Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління”;

Ярова Є. В. – Державний секретар Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України;

Заруба Д. В. – член первинної профспілкової організації Державної екологічної інспекції України, перший заступник Голови Державної екологічної інспекції України;

Циганок Л. В. – Президент професійної спілки „Професійної Асоціації екологів України”;

Риженко Н. О. – д.б.н., професор, завідувачка кафедри екології та екологічного контролю ДЗ „Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління”;

Лукашов Д. В. – д.б.н., професор, завідувач кафедри екології та зоології КНУ імені Тараса Шевченка;

Мальований М. С. – д.т.н., професор, завідувач кафедри екології та збалансованого природокористування Національного університету „Львівська політехніка”;

Буглак О. В. – к.т.н., доцент кафедри екології та екологічного контролю ДЗ „Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління”;

Павленко О. В. – заступник начальника управління державного екологічного нагляду (контролю) промислового забруднення, начальник відділу державного екологічного нагляду (контролю) атмосферного повітря Державної екологічної інспекції України.

7.2. Суб’єкт перевірки професійного стандарту

Національне агентство кваліфікацій.

7.3. Дата затвердження професійного стандарту

04 травня 2022 року.

7.5. Рекомендована дата наступного перегляду професійного стандарту

Травень 2027 року.
